

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XXX. Notabilia exempla duorum Fratrum studiosorum valde
feruentium, Ioannis Ortunij & Francisci Cordubensis

urn:nbn:de:hbz:466:1-42916

omnes contendebant sancta quadam æmulatio-
ne alter alterum vincere, allatis rationibus à sin-
gulis, ob quas alijs essent præferendi. Et cum tot
fuerint vocati, quinque tamen soli ad eam missio-
nem sunt electi, alijs patientiam habere iussis; fa-
cta tamen spe quod oportuniori occasione essent
exaudiendi: & sic omnes quieti & tranquilli man-
serunt, tanquam Obedientiæ filij: & in fervore
spiritus, ut antea, progressi sunt.

CAPUT XXX.

NOTABILIA EXEMPLA
duorum Fratrum studiosorum valde fer-
uentium, Ioannis Ortunij, &
Francisci Cordu-
bensis.

VI insigniores fuerunt in fer-
uore spiritus ex P. Balthassar's
exemplo & auxilio fuerunt
duo Fratres, Philosophiæ stu-
diosi: qui recens ex Tyrocinio
venerant, simul cum suo Ma-
gistro Oiedio, qui fuerat Col-
legialis in maiori Collegio Conchenfi, & Philo-
sophiæ in illa Vniuersitate Professor, qui Anno
1571. fuerat Societatem ingressus simul ferè cum
omnibus suis discipulis: qui etsi omnes singula-
ris erant virtutis, illorum tamen duo singulari æ-
dificatione totum Collegium facile superarunt:
quorum heroicas virtutes perspectas habuit præ-
dictus

Y

dictus Pater Oiedius eorum Magister, quas mihi aliquoties retulit, & postea etiam scripto dedit, & visæ sunt mihi dignæ quæ huic historiæ infererentur, non solum pro honore Patris Balthassaris, qui fuit eorum Magister spiritualis; sed etiam ut exemplorum adeò illustrium memoria id efficiat nunc in religiosis studiosis, quod faciebat dum illi viuerent in eis, qui illos inuebantur.

Frater Ioannes Ortunius.

PRIMUM locum demus Ioanni Ortunio, de quo ego ipse Patrem Balthassarem in quadam exhortatione audiui dicentem: senunquam legisse in vitis Patrum Heremicolarum res grandiores, quàm in hoc Fratre vidisset: cum Metinæ, ubi fuit eius Tyrocinij Magister; tum Salmanticæ, ubi eius fuit Rector literis operam dantis. Ingressus est Societatem, cum esset viginti annorum, cum multis alijs anno septuagesimo primo, inter quos raro sanctitatis exemplo eminebat toto tempore Tyrocinij: sed multò adhuc ampliùs breui illo tempore, quo superuixit cum Philosophiæ operam daret Salmanticæ. Erat præclari ingenij, magnamque curam in suis studijs ponebat; ita tamen, ut nec punctum remitteret de feruore virtutum: ipso enim opere faciliè ostendebat, se multò pluris facere virtutes, quàm Eruditionem. Nominatim autem excelluit in Obedientia, & Mortificatione, tam interna, quàm externa, cum quadam modestia

destia, & adeo exacta ac immutabili morum compositione, vt manifestum faceret testimonium admirandi sui quieti, compositi, & valde mortificati spiritus. Erat tunc Collegij Subminister Pater Ioannes Rodrigus, vir sanctus, valde taciturnus, seuerus, poenitens, & summè obediens in omnibus, quæ Pater Rector illi committeret, vt benè suo munere fungeretur. Commiserat ergo illi, vt Fratres studiosos tam Theologos, quam Philosophos; (& hos maxime, quia erant quasi Nouitij) benè exercet in mortificationibus, & abiectis Officijs. Bonus ergo Subminister ex se aliàs ad huiusmodi exercitia valde propensus, accepto hoc Obedientiæ stimulo, valde diligenter ei satisfacere studuit. quare cum omnes in varijs occasionibus, tum multo ampliùs Ioannem Ortunium (de quo maiorem habebat opinionem) extraordinarijs exercebat probationibus. Expectabat ad portam scholæ, donec lectio absolueretur; & inde statim Fratrem prædictum, & Franciscum Cordubensem, (de quo paulò post dicemus) vocatos, mittebat ad culinam, vt ollas & scutellas lauarent, & alias similes occupationes obirent: quæ quotidie pro illis seruabantur: ad quas multò lætiori vultu, quàm ad audiendas lectiones accedebant; nullis querelis, aut tergiuersionibus; ita vt nec insinuarent quidem, vt sibi liceret recens auditam lectionem repetere. Et quamuis Professor hoc sentiebat, & pro suis discipulis agebat, ne tali tempore occuparetur: illi tamen nihil aliud curabant, nisi vt obediunt, seque magna animi quiete & læticia mortificarent.

IOANNES Ortunius adeo excelluit in hoc, ut eius Obedientia videretur prodigiosa: adeo erat sincera, ad nutum, exacta, ac perfecta: ut in recensendis Exemplis apparebit. Quodam vespere in Hyeme, cum esset ingens tempestas ventorum, & niuium, Pater Ioannes Rodrigus in crepusculo vespertino offendit Ioannē Ortuniū in quodam transitu versus parvam Collegij aream; dixitque illi, Ioannes, exspecta hic, donec ego reuertar: habeo enim aliquid tibi iniungendum. Transiit Pater, sed ob alias occupationes oblitus est, quid Fratri illi dixisset. At bonus Ortunius, atque si fuisset saxum immobile, nec ad punctum inde se mouit, etiamsi ingenti frigore & vento ac niuibz grauiter offenderetur: nona erat iam hora noctis, & cum nec ad primam, nec ad secundam mensam venisset: aduertit hoc vnus ex condiscipulis, retulitque suo Magistro, adhibita est diligentia per totam domum, ut scirent, vbi esset: & non inueniente interrogarunt etiam praedictum Patrem Ioannem Rodrigum, an forte aliquid de illo sciret: qui, oblitus quid Ortunio dixisset, respondit: se nihil de eo scire. Redeunt iterum, ut illum quærant: & tandem valde tardè in eodem transitu illum inuenerunt, frigore valde afflictum, pedibus niue coopertis; quem cum Magister reprehenderet, & quæreret quid tali tempore & hora ibi faceret? magna pace & tranquillitate respondit: Patrem Ioannem Rodrigum iussisse illum ibi expectare, donec reuerteretur; &, quia necdum reuersus erat: ipse exspectasset. Obstupuerunt omnes ad exactam adeo

adeò Obedientiam: & omni dubio procul, nisi inuentus fuisset, mansisset vsq; mane cum magna animi sui lætitia.

IN area eiusdem Collegij erant tunc quidam lecti cum floribus, distributi à Patre Ministro inter studiosos, vt vnusquisque in suo tres aquæ situlas quotidie spargeret: quo flores (quia erat æstas) recentes conseruarentur. Quadam igitur hebdomada cum multum pluisset, nihilominus Ioannes Ortunius quotidie in designato sibi lecto tres aquæ situlas aspergebat, in conspectu multorum adstantium, monebat illum eius Magister, eò quòd in tantis pluuijs ipse adhuc lectum illud aspergeret: cui ille magna cum modestia & humilitate respondit: Pater iussus sum tres situlas aquæ quotidie hic spargere; nec dictum fuit, vt, si placeret, abstinerem. Admiratus Pater sanctam sui discipuli sinceritatem in obediendo cecit, tacuit.

SED multò adhuc magis idem Pater obstupuit raram eius obedientiam in alia occasione. Audiebat cum nostris studiosis Fratribus Philosophiam Sacerdos quidam magnæ virtutis & exempli; sed valde rudis & exiguæ adeò memoriæ, vt lectio, quæ per vnâ aurem ingrediebatur, per alteram exiret. Commisit Ortunio Professor, vt quotidie finita lectione, eam cum hoc Sacerdote repeteret; & quantum posset, inuaret, vt eam caperet: fecit hoc Frater extraordinaria cura ac diligentia, perseuerantia, ac amore, respondens illi ad omnia interrogata, quandocunque interrogaret, cum incredibili charitate, & nullo vn-

quam impatientia, aut tædij signo edito, etiam si aperte satis aduerteret: laborem suum esse inutilem; & absque vlla spe, quod ille esset aliquid profecturus. Et cum Professor Ortunium interrogaret: quomodo sibi cum socio succederet? solum respondebat: ille facit, quod potest. Omnes mirabantur tantam eius tolerantiam: nam alij condiscipuli tertio die defatigabantur repetitione lectionis cum eo, sed Ortunius constans erat & infatigabilis in ijs, quæ facere iubebatur.

SE D non præteribo, quod ei tunc euenit, quo ostendit, quanti ipse faceret ac veneretur, quidquid vel umbram haberet Obedientia. Sedebant initio renouationis studiorum ad sanctum Lucam, super quosdam lapides, vt suam lectionem repeterent: quos videns Superior, dixit lepidè: *in mensibus erratis, super lapidem nō sedeat*; ille, qui adeo Obedientia studebat, verba Superioris ita serio accepit, vt ex tunc, vsque ad finem Aprilis, etiam si socius super lapidem sederet, ipse potius staret: cum autem mensis Maius coepit, ipse quoque sedebat: & cum aliqui hoc notarent: mysterium ab eo exquisierunt: quibus syncerrimè respondit: Patrem Rectorem dixisse, ne in mensibus, quorum nomina habent R. super lapidem sederent; ac propterea se vsque ad initium Maij non sedisse.

HANC eandem veritatem, & exactam rationem tenebat in omnibus rebus Obedientia, etiam minimis: sæpius enim euenit sribenti, vt vel ordinaria campana, vel nomine Superioris ad aliquid aliud vocaretur: & statim ingrediens,

cui

cui id licebat, chartamque videns, in qua ille scribebat, inuenit inchoatam literam, nec absolutam, vt celeriter, & sine mora, iuxta regulam iret, quò vocaretur. Hinc etiam ratio illa orta est, ad eò exactè faciendi examen particulare de vno solo defectu pro more Societatis, obseruatis omnibus eius documentis vsque ad minimum, adnotandi & conferendi defectus vnus diei cum altero; quod obseruauit etiam in extrema ægritudine, vsque ad diem præcedentem ipsam mortem. semper enim habuit libellum, in quo eos notabat, absconditum, ne quis illum videret: in quo voluit P. nostrum S. Ignatiū imitari, de quo idem scribitur. valde. n. magno honori cōmodoq; sibi ducebat, quod vestigia sequeretur S. Fundatoris, quē D. N. tanquā Ducem ipsi dedisset.

QVId verò dicemus de ijs, quæ ille in Extremo suo morbo egit, ac perpeffus est? habuit. n. occultū quoddam vlcus cum ingenti cruciatu, quod prohibebat ipsū sedere quod per dies aliquot occultauit: tum quòd non vereretur tantū periculū, atq; reuera erat: tum quòd ob insignem suam honestatem erubesceret Chirurgus illud ostendere. Dolor cogebat illum, aliquod signum edere, vt in schola nō posset rectus sedere, sed quasi ad vnum latus: quod Professor aduertēs, causā requisit: cui ille respōdit, esse quēdā tuberculum in loco sessionis: tūc Professor replicauit: ppter vnū tuberculū sic sedebis? cui Ortunius, optimè dicit, inquit, R. V. quare p tres sequētes dies, etiā si graues dolores sentiret, rectè sedit, nullo indicio suos dolores pdes: sed malū adeò creuit, vt iussu Superioris oportuerit medico, & Chirurgus locū ostēdere; q; vidētes, statim

statim agnouerunt ingens imminere periculum. Et cum malū ad interiora valde penetrasset, horrendas carnificinas, & cruciatus adhibuerunt: ipse verò tanquam saxum quoddam, nec manum cruciantis refugiebat, nec doloris vllum signum edidit, aut questus est: omnibus stupentibus heroicam adeò illius patiētiam, & animi fortitudinē. omnibus ipsum visitantibus lætum semper vultū ostendebat, & placidē ac iucundē respondebat: sum in manibus Dei, faciat mecum iuxta sanctissimam suam voluntatem: nec metuo de manu eius mortem, nec dolor me terret. Tandem peruenit ad extremum suorum laborum; & apertē est illi dictum, nullum superesse remedium. Gausus est S. Frater, mortis suæ audito nuncio. Fecit Confessionem generalem P. Stephano Quedio Professori suo, copiosas fundēs lacrymas ob sua peccata, quæ tamen adeò erāt leuia, vt Confessarius affirmarit, non solū se non inuenisse vllū peccatum lethale, aut de quo, q̄ tale fuisset posset dubitari; sed neq; peccata venialia grauiā malitiosē, & aduertenter facta: cū tamen in flore esset tunc suæ iuuentutis, vt qui 23. ætatis annum non excederēt. Peracta Confessione, magno cordis affectu, & lacrymis à P. Rectore petijt, vt iuberet, aliquid sibi importari, super quem posset exspirare: nam magnū sibi fore solatium, quod posset videre se mori iuxta merita grauissimarum suarū culparū. His & alijs valde inflammatis amoris Dei affectibus, cū reliqua Sacramenta suscepisset, spiritum suum Deo reddidit, cū ea suauitate, & pace, quā sancta eius vita fuit promerita, quæ verē fuit admirabilis: eius silētium perpetuum, charitas erga omnes ingens

ingens, honestas, & puritas Angelica, etiam dum
se indueret & exueret; tanta erat conscientia eius
puritas, ut eius Magister, & alij etiam attentè ob-
servantes an defectum aut imperfectionem aliquam
in eo deprehenderent, nihil tamen tale animad-
vertere potuerint. Ad solatium autem domestico-
rum habuit P. Balthassar quādam exhortationem
de heroicis sancti huius Fratris virtutibus, de qui-
bus dixit, quod superius insinuavimus: quæ non
minorem adferebant admirationem, quam quæ
de sanctis Patribus in Eremito existentibus referun-
tur. Sed cum Deus noster idem sit semper, nec ma-
nus eius sit abbreviata, non adeo mirandum est,
quod & nunc adeo sit liberalis in gratijs ac bene-
ficijs erga ferventes suos servos, quemadmodum
fuit in sæculis præteritis. Si enim voluerimus i-
psius gratia cooperari, efficiet ipse in omnibus,
& per omnes, qui se disposuerint, res verè admi-
randas, & infinita sua magnitudine & bonitate
dignas.

Frater Franciscus Cordubensis.

SO C I V S Ioannis Ortunij in Tyrocinio &
in Philosophia fuit Franciscus Cordubensis
filius Ducis Cardonæ & Segoræ, Marchio-
nis Comarenfis: qui cum fuisset Vniuersitatis
Salmanticensis Rector, Deusq; eius cor tetigisset,
ingressus est Societatem eodem Anno 71. fuitque
Metinæ in Tyrocinio sub P. Balthassare, & postea
Salmanticæ eodem Rectore, ubi Philosophiæ ac
Theologiæ operam dedit. Ab ipsis initijs valde
sibi cordi accepit, ad perfectionem anhelare:

X 5

adeo

adeò autem ipsum eius cor & viscera spiritus Societatis penetrauit, vt saepe diceret: omnia quaecunque essent in Societate, valde sibi esse accommodata. In primis exercitijs, quæ fecit, tantum solatium & animi tranquillitatem dedit ei Dominus, ex eo quod talem vitæ statum elegisset, vt venienti ad ipsum visitandi causa Magistro Stephano Oiedio, (qui erat Collegialis in Collegio Conchenfi, cum quo arctam aliàs amicitiam colebat) nec potenti sibi persuadere, Franciscum adeò esse contentum, & pacatum sicut præ se ferebat, Franciscus, vt certum eum redderet, ac deceptionem illam ei retegeret, cum aliàs non soleret iuramentum, etiam cum esset secularis, adhibere: tunc tamen adhibuerit, dicens: adeò sum contentus, mihi quæ certo persuadeo, hoc vitæ genus mihi maximè expedire ad profectum, & salutem meam: vt quamvis nunc mihi offerretur summi Pontificis dignitas, & quidquid mundus mihi dare potest: non tamen hoc genus vitæ pro illis commutarem, sed omnia (vt ait Apostolus) tanquam stercora & scoriæ arbitrarer; ob quod responsum ipsemet Magister, qui iam à Domino pulsabatur, constituit, idem vitæ genus arripere. Exercitijs finitis impositum illi munus est triclinij parandi: tantumquæ erat eius solatiû & feruor, vt flexis genibus scopis illud verreret; pavementum oscularetur, & proprijs lacrymis rigaret, permouens omnes aspicientes ad magnâ deuotionem. Excelluit valde in abnegatione & mortificatione sui ipsius; & vt magis profundæ humilitatis radices iaceret, horrebat quidquid mundus magni facit; tegebat quidquid alicuius honoris

honoris occasionem ipsi adferre posset; offerebat autem se ad omnia, quæ maioris contemptus sui causa esse possent: & prudentia quadam plus quam humana cum hoc faceret ad se humiliandum, & abijciendum: ita rem dissimulabat, ut non aduerteretur ea ipsam facere ex virtute, & studio; sed quasi nesciens, aut non potens aliter facere; ut etiam hoc magis contemneretur: cuius rei notabilia aliqua exempla subiiciemus.

UT se mortificaret, valde delectabatur inferuire coco, non solum cum esset Nouitius, sed etiam cum studeret. Diebus festis, & consueta remissionis studiorum facultatem petebat eundi ad culinam, ut iuuaret in verrendo, & lauandis rebus culinæ, in præparandis cibis: nam ego, aiebat, multum didici in hoc Officio, cum essem in sæculo; & vellem meam artem hic bene collocare, ut seruis Dei aliquis bonus cibus præparetur.

CVRAM quoque bestiarum & iumentorum libenter suscipiebat, ut pabulum, & reliqua necessaria illis ministraret, dicens, se etiam esse artis huius peritum. Peruenit tunc temporis Salmanticam Pater quidam in equo valde debili ulcerato, & læso, quem fere decreuerant tanquam inutilem, liberum ad campos dimittere. Sed ipse cum P. Ministri facultate recepit in se equi cuius tunc erat P. Gundisalus Abulensis, ram; cuius vulnera ipsemet abluabat, ac diligenter medicabatur: & conduxit pratum quoddam ex altera parte pontis, ut aliquo tempore ibi maneret: petijt facultatem, ut eo deduceretur; & concessa est in eo sensu, quod aliquis domesticus famulus duceret: sed ipse tantam videns se humiliandi oportunitatem, accepit gale-

galerum, & pallium detritum assumentisque plenum, & magnam quandam vacerram sub brachio, & funem, & bonam copiam stupæ in manibus, & equum ex capistro: ac deduxit per mediam ciuitatem cum prædictis instrumentis, ita detestis, ut omnes viderent: transiit propter Vniuersitatem eo tempore, quo multi Collegiales ex scholis exhibant; qui omnes subsistebant, aspicientes, & stupentes tantæ nobilitatis virum, & eiusdem Vniuersitatis aliquando Rectorem ita ambulare, cum tanto gaudio & vultu iucundo ac subridente. Hac igitur ratione equum illum duxit ad pratum cum insigni triumpho de vanitate & pompis sæcularibus; & cum maiori gloria, quàm Imperatores de suis hostibus per totam Urbem triumphare consueuerant. Superior, cum id intellexit, reprehendit eum, quod eam viam tenuisset: sed vir sanctus, qui singulari arte & gratia suæ humilitatis actiones tegere nouerat, valde pacatè illi respondit: mi Pater, ego, quia valde sum ignauus, cogitavi, quia via rectius, & breuius ad talem locum ire possem; & idè talem elegi.

SED vltèrius progressa est eius humilitas, nam cum præstantis esset ingenij, & præclari iudicij, simplicem se tamen faciebat, & studio stulta aliqua dicebat, ut talis haberetur. Cum deberet in Triclinio concionem habere pro more fratrum studiosorum, mouit in ipsa concione dubium circa quoddam punctum vitæ illius Sancti, de quo erat concio; dixitque: duo exemplaria librorum, qui inscribuntur Flos Sanctorum, in eo puncto dissentire. Et cum respon-

spondendum esset, quid ipse de ea diuersitate sentiret, dixit: ego verò accedo ad exemplar Flos Sanctorum Cæsar-Augustæ excusum, eò quòd characterem habeat crassiorẽ, & melius illum assequar. Et quamuis Auditores subriserint, ipse valde pacatus mansit, quasi iudicio suo vltius progredi non potuisset; sed ita locutum, sicut reuera sentiebat. Et, vt magis ipse in humilitate exerceretur, permisit Deus, vt quidam ex studiosis non intellexerit spiritum, quo serius hic Dei ducebatur; sed persuadens sibi, eum reuera esse adeò simplicem, atque præ se ferebat: idè valde ridebat; eiusque actiones aliàs quasi stultitias irridebat; tribuens illas intellectus liebetudini, & ineptitudini: nec in eius præsentia ab huiusmodi irrisionibus abstinebat. Sed Franciscus verè humilis, commodam hanc in humilitate proficiendi, & simul charitatis exercendæ occasionem non prætermisit; sed studebat diligenter ei indulgere, eumque honore afficere, à quo ita contemnebatur. nam cum ipse mensæ ministraret, curabat optimum ferculum, quod ferebat, ei porrigere; & quando ad quotidianam recreationem se conferebat, aut ad hebdomadariam, cum exeundum erat ad campos, semper Franciscus ad Fratrem illum accedebat, vt alicuius contemptus occasionem captaret. Et cum eius Professor Pater Oiedius id obseruaret, quæsiuit ab eo: quid hoc sibi veller, quòd semper accederet ad illum Fratrem; torque daret indicia singularis cum eò amicitia, non sine nota alicuius

cuius singularitatis. Et cum valde illum vrgeret, vt facti sui aliquam rationem redderet; quia sibi persuadebat, id non fieri sine aliquo mysterio: tunc Franciscus respondit, causam eam esse, quod Frater ille, & bene ipsum nosset, & pro meritis tractaret: at R. V. (inquit) & ceteri multum me honorant, quasi ego aliquid essem: quod nullum mihi adfert emolumentum: at iste Frater melius me agnoscens, eo loco me habet, quem ego promereo, irridens me & res meas: & hoc plurimum mea refert, ac propterea cum eo mihi merito agendum, vt soleo. Quo responso obstupuit eius Professor profundam sui discipuli humilitatem.

ALIVD quiddam Magistro ac discipulo evenit, in quo etiam suam humilitatem valde manifestavit. Nam cum diebus Dominicis Quadragesimae ad Pagum quendam, duobus miliaribus Salmantica distantem, concionatum irent, & quidem pedites paulatim ambulantes, Pater ipse concionabatur, Franciscus verò Christianam doctrinam rusticos docebat: coniungebant se autem pueris multi viri & foeminae, & ferè Pagus totus ad vesperam, fecitque extraordinarium in eis fructum: tantumque amorem homines illi in eum conceperunt, vt ad sequentem postea quadragesimam peterent mitti ad se eosdem Patres, vt bene illis facerent, quemadmodum in praecedenti quadragesima fecerant. Post paucas Dominicas ex rumore quorundam studiosorum, qui Salmantica ad eundem Pagum excurrerant, cognouerunt qui esset Frater Franciscus; ac propterea omnes inceperunt magnum ei exhibere honorem, imò aliqui Dominum

Illustrissimū compellare coeperunt. Graui-
sime hoc ille tulit, magnaq; dexteritate conatus est
hanc illis opinionē eximere, dicens se fuisse cocū,
& agricolam; & quod posset ipsos de Agricultura
examinare. Sed cū hoc non sufficeret, ad illam
opinionem deponendam; & cessandum ab hono-
re magno ei exhibendo: institit ipse apud suum
Professorem, ne amplius ad eum locum ipsum du-
ceret; & apud Superiorem, ne mitteretur: quod
tandem concessum illi est, ne affligeretur: maio-
rem enim ipse molestiam sentiebat, quod videret,
se in honore haberi; quā homines seculares
sentiant, quod honore sibi debito priuentur.

Utrum autem appareat ex intimo eius corde hæc
prodire, referam, quid ei cum quodam Fratre
condiscipulo suo euenerit. conuenerant enim
inter se, vt mutuo se monerent cum charitate de
defectibus, quos alter in altero aduerteret; cum-
que alter frater ad Franciscum accederet aliquo-
ties, peteretque, vt pactis initis staret; Franciscus
se negligentiae accusabat, & emendationem pro-
mittebat: donec vrgenti ipsum socio, quodam die
respondit: occupationem internam, quam de suis
defectibus habebat, non permittere, vt alienos
obseruaret: & re ipsa erat ita: nam omnes alios ho-
norans, se ipsum solum abijciebat: & lynceos ocu-
los habens ad proprias culpas discernendas, cæ-
cutiebat ad notandas alienas. De nullo vnquam
malè loquebatur, sed omnes potius in sua visce-
ra immitere contendebat, seruiens illis, in-
dulgens, & quoad poterat infirmos consolans,
promouens quod in se erat charitatem & solici-
tudinem, quæ in Societate seruatur erga eos.

SE D

Erat Antomius Omistius

SED ad eius virtutis exercitationem permittit Deus, deesse ipsi hanc aliorum curam in eius morbis. Discesserat enim ex ciuitate Coadiutor Infirmarius, qui in eo munere prestabat: in cuius loco manserat socius eius Nouitius, qui fuerat in saeculo Agricola, literarum rudis, parumque industrius circa curam aegrotorum. Hoc itaque tempore Franciscus ipse incidit in graues tertianas febres: Infirmarius more suo pagano adeo negligenter curam eius gerebat, ut in deterius febris progredetur, non sine mortis periculo. Idem autem Franciscus factus Sacerdos retulit mihi postea quaedam particularia, quae Infirmarius ex ignorantia, erga ipsum egisset: ut vel tunc compassione quadam ego mouerer. vnum tantum referam quod accidit, quo die potio purgatiua erat sumenda: (erat autem dies Sabbathi) Nouitius cum esset plane recens, & in pago educatus, oblitus est in separata olla pro aegroto cibos preparare: quando autemandum pro more erat aegroto iusculum, accepit partem pulli, & iniecit in ollam communis, in qua, pro more gentis, coquebantur exorta, & aliae res similes: ex quo iusculo attulit poculum ad aegrotum. Sed cum ille gustaret, iudicauit expedire, non sumere. Post horam, cibum illi attulit partem illam pulli incoctam, & instar ligni duram, plenamque pinguedine, quae supernatabat in olla, quando illam excepit: non potuit aegrotus nec bolum quidem deglutire, cum tamen ob magnam euacuationem & sudores, qui in fine paroxysmi exibat, erat valde

valde debilitatus : quare subsidio illo carebat,
 quod boni & periti Infirmarij in tali occasio-
 ne præstare solent. nihilominus Franciscus
 nunquam est conquestus, nec signum aliquod
 impatienciæ dedit, nec verbum dicere volebat,
 donec aduertens periculum amittendæ vitæ,
 incidit illi scrupulus, an bona conscientia pos-
 set permittere, se mori potius, quàm verbum a-
 liquod dicere. Nec audebat per seipsum ab
 hoc dubio se expedire : quare ipso die pur-
 gationis petijt, vt quidam Pater senex, val-
 deque spiritualis (Pater scilicet Gonzalus
 Gundisalicus, qui habebatur senex valde in se
 ipsum) ad se veniret : ita existimans, se talis
 viri responso & consilio fore tutum. Venien-
 ti ergo retulit sub secreto quod agebatur ; &
 proposito suo casu, interrogauit : vtrum es-
 set maioris perfectionis : tacendo sinere se mō-
 ri ; an Superioribus indicando præsentem ne-
 cessitatem ; nam, se decreuisse, quod melius esset,
 eligere. O virum verè resignatum, & proprio
 amoris mortuum ! siquidem, ne vel vnum imper-
 fectionis punctum omitteret, decreuerat tan-
 tam molestiam ferre, & in ea quærenda vi-
 tam amittere : cū facile potuisset occurrere,
 vel vno verbo rem Superiori proponendo. Au-
 diuit prudens spiritus Magister propositum sibi
 dubium, & tanquam peritus medicus voluit pro-
 bare, & promouere ægrotantis patientiam : di-
 xitque illi, vt taceret, seseque totum manibus Dei
 traderet ; nec veller gloriosam aded patiendi
 occasionem, quæ incogitanti euenisset, sine fru-
 ctu prætermittere : his dictis, ægrotum reliquit

Z

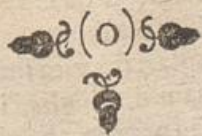
Pater,

Pater, sed accessit mox ad Superiorem, retulitque quid ageretur. Statim autem magna cum charitate ac celebritate subsidium aegrotanti allatum est, ita ut hinc Franciscus fructum magnum acceperit ex eo, quod tacere decreuisset, contempto sui periculi timore; inde verò necessitati eius occursum, ob industriam boni medici. Et omnes aduertimus: in Collegio, ubi tanta erat charitas, & sollicitudo erga aegrotos, non potuisse talem incuriam aut negligentiam absque diuinæ Prouidentiae consilio euenisse; sed ut magis se proderet heroica virtus aegrotantis.

PROFICIENTI Francisco his mortificationis exercitationibus Deus valde iudulgebat, eumque celestibus suis donis multum ditabat, & nominatim in ordinarijs sacris communionibus; in quibus eueniebant illi res valde extraordinariae; quamobrem cum ætatis satis multum haberet; curarunt Superiores ut secundo suæ Theologiæ anno fieret Sacerdos, ipso valde repugnante. Nam, licet magnus affectus ad frequentiores communionem, permouere ipsum poterat ad talem statum suscipiendum; at dignitatis magnitudo humillimum virum valde deterrebat. Factus Sacerdos, cum sufficientem haberet Eruditionem, voluerunt Superiores, ut Dominicis, ac festis diebus Confessiones audiret: sed ipse ab eisdem petijt, ut hanc facultatem restringerent ad solos pauperes, mancipia, & plebem vilem. Quare ad hos tantum audiendos se accommodabat, & non ad alios: quod si quis altioris ordinis accederet, eum alteri Confessario commendabat: tantoque fructu Officium hoc præstabat, ut poenitentes cum magno

quo suo profectu ex pedibus eius discederent. Et cum extra Confessionem eos de rebus ad animam pertinentibus alloquebatur, id tanta cum humilitate, & humanitate faciebat, atque si æquè ipse abiectus esset, atque illi; quæ ut ipsi ita sibi persuaderent, diligentem dabat operam, ut sic ipse fructum hunc humiliationis non amitteret; illi vero alacriores essent ad agendum cum ipso. Etiam sese applicabat ad agendum cum famulis domesticis, nam à prandio illos accedebat, de quæ eorum officiis & occupationibus agere incipiebat, sed statim immiscebat sermonem de officio, quod bonus Christianus ut proprium & unicum debet reputare, sua scilicet salute: docebatq; eos Christianam doctrinam, ministrare Sacro: adeoque in modestia, externaque compositione, & frequentia Confessionis & Sacrae Communionis eos faciebat proficere; ut viderentur Religiosi.

STVDIIS finitis, iuit ad tertium annum Probationis Villagartiam sub eodem P. Balthasare, ubi simul eam peregrinatus: & ibi testis factus sum insignium eius virtutum, in quibus consueto suo fervore progressus semper est ad mortem, quam eodem anno ibidem obiit, ut suo loco dicetur.

Z z

CAPVT